

ВИМОГИ ДО СПЕКТРАЛЬНОГО СКЛАДУ ВИПРОМІНЮВАННЯ В СВІТЛОКУЛЬТУРІ РОСЛИН

Червінський Л. С., д.т.н, проф., e-mail: lchervinsky@gmail.com

Луцак Я. М., інженер, e-mail: lutsak2245@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Актуальність дослідження. В результаті багаторічних досліджень вченими в різних країнах [2] було встановлено, що всі рослини можна розділити на дві основні групи: світлолюбні і сутінколюбні. Причому, їх продуктивність значно залежить від спектрального складу опромінення.

Мета досліджень. Визначити вплив спектрального складу і інтенсивності опромінення на продуктивність рослин.

Основні матеріали досліджень. Проведено лабораторні дослідження порівняння ефективності впливу спектрального складу різних штучних джерел фотосинтезного випромінювання. Для отримання рівномірності потоку випромінювання на опромінюваній площині використовували опромінювачі типу РСР-ВОТ-02 з лампами ДНаТ-250 та ДРИ-250-5, а також світлодіодний випромінювач з червоними і синіми світлодіодами (у співвідношенні 3:2 відповідно).

Для визначення ефективного режиму опромінення дослідження проводились при п'яти рівнях опромінення ФАР: 40, 50, 60,70, 80 Вт/м² (при застосуванні розрядних ламп) та, відповідно, 5, 7,5, 10, 12,5, 15 Вт/м² при застосуванні світлодіодних світильників. При кожному з яких проводилися чотирикратні вимірювання та обчислення. При цьому питома споживана потужність установки з розрядними лампами становила 312 Вт/м², світлодіодного опромінювача – 18,5 Вт/м². Дослідження проводились на ранніх тепличних культурах: салаті-латук та цибулі-шалот, яка вирощується на зелене перо.

Висновок: Аналіз результатів досліджень дозволив стверджувати :

1. Найбільш сприятливими для вирощування світлолюбних рослин є інтенсивності світла в межах 150-350 Вт/м², а оптимальний склад випромінювання має наступне співвідношення енергій по спектру: 30% - у синій області (380-490 нм), 20% - в зеленій (490-590 нм) і 50% - в червоній області (600-700 нм).

2. Встановлено, що морфометричні показники рослини досягають максимального значення при рівнях опромінення 60-70 Вт/м² для розрядних джерел світла та 12-15 Вт/м² для світлодіодів. В умовах низького рівня освітленості формуються тонкі та більш зневоднені паростки.

ПЕРЕЛІК ПОСЛИЛАНЬ

1. Червінський Л. С. Використання світлодіодів у світлокультурі тепличних рослин / Червінський Л. С., Сторожук Л. О., Луцак Я. М. // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Київ: НУБіП, 2015. Вип.209, частина 2: Техніка та енергетика АПК. С.153–159

2. Червінський Л. С. Особливості застосування світлодіодних джерел світла в світлотехнічних установках / Червінський Л. С., Луцак Я. М.// Науково-технічний журнал «Енергетика та компютерно-інтегровані технології в АПК». Харків: ХНТУСГ, 2015 №1 (3). С. 43–45.

3. Червинский Л. С. Обоснование влияния спектрального состава источников световой энергии на жизнедеятельность растений в сооружениях закрытого грунта / Червинский Л. С., Луцак Я. Н. // Теоретический и научно-практический журнал Всероссийского научно-исследовательского института электрификации сельского хозяйства «Инновации в сельском хозяйстве». Москва: ВИЭСХ. 2016 Выпуск №4(9) С. 180-187.